

ПЛОВДИВСКИ УНИВЕРСИТЕТ

ИЗДАНИЕ ЗА ОБРАЗОВАНИЕ, НАУКА И КУЛТУРА

БРОЙ 5 (360), година XXIV

12 юни 2006 година

УЧЕНИТЕ И ТЕХНИТЕ БОГОВЕ

Дж. М. Кейнс –

УЧЕНИЯТ,
ИЗВЪРШИЛ
РЕВОЛЮЦИЯ В
ИКОНОМИКАТА

НА СТР. 6 и 7

СЕДЕМТЕ
МИТА ЗА
КАРИЕРАТА
И ИСТИНАТА
ЗА ТЯХ

НА СТР. 3

СЛОВОТО: ОБРАЗИ И ОТРАЖЕНИЯ

НА СТР. 2

ПРЕДВАРИТЕЛНИТЕ ИЗПИТИ

През тази година на предварителните кандидат-тестудентски изпити са се записали общо 6703 души.

За отделните изпити кандидатите бяха:

Български език - 3843

Математика - 1258

Английски език - 920

История на България - 1450

Химия - 205

Философия - 17

Информатика - 195

Биология - 405

Българска литература - 473.

В Броя зетете

- РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ЛИТЕРАТУРНИЯ КОНКУРС
- НА КАКВО НИ НАУЧИ ЧЕРНОБИЛ?
- 40 ГОДИНИ ОТ ПЪРВАТА ТИТЛА ПО ФУТБОЛ НА ПУ

СЛОВОТО: ОБРАЗИ И ОТРАЖЕНИЯ

Ангелина РАНГЕЛОВА

На 4 и 5 май се състоя Осмата национална научна конференция за студенти и докторанти, организирана от Филологическия факултет на Пловдивския университет. Участие взеха близо сто представители на българските висши училища. Докладите бяха разделени на две секции – литературознание и езикознание. Имаше и отделна секция за докторанти.

За разлика от предишни години, тази година по-голям беше броят на литературоведите, което свидетелства за критичния поглед на младите върху словесното изкуство. Журито беше съставено от преподаватели от различни университети. Както всяка година, така и тази, основни „виновници“ за събдването на конферен-

цията бяха гл. ас. д-р Светла Черпокова за секция „Литературознание“ и доц. д-р Красимира Чакърва за секция „Езикознание“. Но те не пропуснаха многократно да благодарят на докторантите, които взеха дейно участие в тазгодишната организация.

Няколко издателства се погрижиха за наградния фонд на отличилите се участници.

Четенето на студентските доклади се проведе в приятната обстановка на Дома на учените, така че по време на почивките гостите имаха възможността да се насладят

на очарованието на Стария град и както сами отбелязаха, „да се вдъхновят за творчество“. Но това далеч не беше единственото удоволствие по време на конференцията. Щур купон се завихри вечерта на 4 срещу 5 май. Младите филолози се събраха в ресторант „Авери“, който всяка година сътрудничи за доброто настроение на студентските четения.

Тази година конференцията беше белязана с още едно щастливо събитие – издаването на сборник с докладите на отличени студенти от изминалите години. Организаторите се надяват издаването на подобен сборник да се превърне в традиция.

Имената на наградните участници ще научите на страница 15.

Участници в конференцията

Мнения на участници, организатори и жури

Когато преди осем години с колегата Светла Черпокова замисляхме да възстановим инициативата за провеждане на национални студентски четения в Пловдив, това определено изглеждаше авантюра. Сблъскахме се с трудности от различен характер: липсата на опит и финансови средства; скептицизъм и пасивност от страна на студентската аудитория. Повярвах ни само най-„изкушените“ млади филолози – лингвисти и литературоведи, - които представиха курсовите си проекти. Що се отнася до „националния аспект“ на тогавашното издание на конференцията, той се изразяваше в участието на... един студент от СУ.

За голяма наша радост сега ситуацията е съвършено различна. Броят на участниците във форума нарасна почти четирикратно, като някои от тях се включват в него със специално подготвени за целта текстове. Вече няколко години се радваме на любезното съдействие на водещи български издателства, осигуряващи наградния фонд. Изключителна е и помощта на уни-

верситетското и факултетско ръководство. Благодарение на тяхната морална и финансова подкрепа ние не само успяваме да се справим с техническото обезпечаване на всяка от сесиите, но издадохме и великолепен сборник с отличните текстове на участниците в конференциите през 2004 и 2005 г., който респектира с евристичния характер и задълбочеността на публикациите. За никого не е тайна, че днес пловдивските студентско-докторантски четения се радват на голяма популярност сред младите изследователи от българските, а и от някои чуждестранни университети. Сериозно е и съдействието на преподавателите от ПУ, СУ, ВТУ, ШУ, ЮЗУ, БСУ, вече традиционни членове на Националното жури. Гости на конференцията са били световноизвестни учени като проф. Карл Гутшмит и проф. Манфред Трумер, а председател на езиковедското жури през 2004 г. бе ректорът на ПУ „Паисий Хилендарски“ проф. д-р Иван Куцаров.

Доц. д-р Красимира Чакърва

Прави ми впечатление колко са дръзки студентите в избора си на тема. Всяка година се срещаме с много сложни доклади и теми за размисъл. Това е знак, че младите хора имат творчески пориви в областта на литературоведската наука.

Гл.ас. д-р Димитър Кръстев – член на журито
Впечатлява ме отличната организация, нивото е наистина много високо. Аз обичам да чета и да пиша текстове, така че съм много доволна да чуя мненията за това, което правя.

Надя, СУ – участник
Срещат се много млади хора с интересно виждане и за мен е важно да имам поглед върху тяхната работа. Подобни инициативи много помагат за развитието на студентите.

Йордан, СУ – участник
Винаги съм искала в университета, в който уча, да се явя на подобна конференция, така че участието ми е сбъдната мечта.

Марияна, ПУ, II курс Български и история – участник
Все още голяма част от студентите не осъзнават, че извънта им на един подобен форум е най-вярната преценка за изминалия път.

Здравко Дечев – докторант

Мотивациите на студентите са свързани с престижа на един подобен форум, разбира се, с наградите, но и контактите с колеги от други университети, специфичната академична атмосфера в Дома на учените, възможността за обмяна на идеи и опит. Най-голямото предизвикателство за нас може би беше да сме едновременно участници и организатори и да се справим еднакво добре и с двете неща.

Миlena Динева – докторант
Да устоиш на многобройните проблеми и проблемчета от всякакво естество и накрая да успееш да се усмихваш на всички – това са трудностите в организирането на една студентска конференция, което винаги е наравно с другите ни неотложни служебни ангажименти, а изисква 100% концентрация и мобилизация.

Дима Димитрова – организатор
Мисля, че сборникът с доклади от миналата година допадна на студентите, предизвика интерес у преподавателите и е полезна публикация за включените в текст в него. Искрено се надявам и издаването му да се превърне в традиционно събитие с утвърдена практика.

Соня Александрова – докторант

В Университета беше открит Център за кариерно ориентиране

Пловдивският университет вече има Център за кариерно ориентиране и развитие. Новото университетско звено откри ректорът проф. д-р Иван Куцаров на 17 май в Нова сграда. Сред официалните гости бяха г-н Светлозар Петров – директор на Job Tiger, Стела Петкова – представител на проекта “Пазар на труда” към Американската агенция за международно развитие. Присъстваха също бизнесмени, ректори на пловдивски висши училища, декани на факултети, преподаватели и студенти.

В България са създадени 25 такива центъра в различни учебни заведения. Ръко-

водител на ЦКОР в ПУ е доц. д-р Галин Цоков, ас. Бистра Поцова е консултант, а технически сътрудник – Адреана Катусева, ще има делегирани представители на факултетите и Студентския съвет.

ЦКОР ще организира и провежда различни дейности, свързани със стажове и практики за студенти, предоставяне на информация за проекти, програми и курсове на институции, имащи пряко отношение към трудовата заетост, въвеждане на международно призната сертификационна програма за кариерни специалисти. Ще бъде създадена картотека на добрите,

Центърът беше открит в присъствието на много гости

много добрите и отличните студенти от ПУ, както и база данни, отразяваща професионалната реализация на завършилите. Тези и други

дейности ще се извършват в тясно сътрудничество с представители на бизнеса и посреднически организации.

7-ме мита за кариерата и истината за тях

Най-квалифицираният кандидат получава работата

Истината: Работата получава този кандидат, който направи най-добро впечатление по време на всички етапи от подбора, не непременно този с най-висока квалификация. Понякога хора с не толкова добра автобиография успяват да убедят работодателя, че те притежават точно тези професионални и лични качества, които той търси. Затова не се обезкуражавайте, ако не се чувствате най-квалифицирания кандидат за работа. По време на интервюто можете да докажете, че сте най-добрият за конкретната позиция.

Магистърската степен трябва да е директно свързана с работата/кариерата

Истината: Не е вярно. Изберете такава магистърска степен, която ви харесва, но се погрижете да придобиете подходящ за вашите професионални цели опит. Не е вярно, че ще получите добра работа, единствено ако имате магистърска степен по икономика, например. Открийте тази област, която ви привлича, и тази професия, за която смятате, че притежавате талант и способности, и ще постигнете успех.

Първата ми работа след университета ще бъде моята постоянна работа

Истината: Повечето от токущо дипломираните студенти остават на първата си работа от една до три години. Хората, които прекарват целия си живот при един работодател, вече не се срещат често. В съвременната икономика смяната на работата в период от 3 до 5 години не се смята за нещо негативно. Напротив, твърде дългото “застояване” на една и съща позиция, би могло да се изтъква като знак, че служителят се страхува да поема рискове. Последните изследвания показват, че в съвременното западно общество всеки работещ човек сменя от три до пет професионални области и между 10 и 12 работни места. Все пак, смяната на работата в периоди по-малки от 1 година може да се възприеме като често и също не е препоръчителна.

Моето семейство и приятели те ми познаят. Те могат да ми помогнат в избора на професия

Истината: Вие, а не вашите родители/близки/приятели ще живеят с вашия професионален

избор. Стремехът да се угоди на околните е грешка. Когато става дума за избор на специалност в университета или професия, човек се сблъсква с много агресивни и противоречиви мнения за това какво е най-доброто за него. Добре е да обмислите и други гледни точки, но запомнете, че семейството и приятелите ви не са професионалисти в кариерното консултиране. Вие трябва да сте наясно със себе си, със своите способности, цели, стремежи, силни и слаби страни, защото вашата кариера и вашето бъдеще са ваша отговорност.

Парите са най-важният фактор, когато става дума за избор на професия

Истината: Не е вярно. Най-важният фактор това е удовлетворение от работата. Тъй като по-голямата част от времето ви ще е свързано с работата, далеч от семейството, приятелите и любимите занимания – удовлетворението от работата би трябвало да бъде един от първите приоритети. Качеството на работа означава качество на живот. Конфуций е казал “Избери си работа, която обичаш, и повече няма да се налага да работиш нито ден.”

Повече образование – повече стойност на пазара на труда

Истината: Да – квалификацията е важна, но да си завършил няколко магистратури не означава непременно, че ще получиш точно тази работа, към която се стремиш. Това, което е от значение, е правилната комбинация от образование, професионален опит, способности, мотивация, съчетани с уменията да “продаваш” своите лични качества и квалификация в процеса на търсене на работа.

Компанията ще се погрижи за моята кариера и за мен

Истината: Може би през 50-те години на миналия век, но не и днес. Съвременните изследвания показват, че днес шансът човек да загуби работата си поне веднъж в живота си е 1 към 3. В ерата на скръщенията, правилото е “Управлявай сам своята кариера!” Всеки от нас сам е отговорен за обучението си и развитието на своята кариера. Дори човек да върши отлично работата си за компанията, не всяка компания може да гарантира своето собствено бъдеще. Затова дръжте бъдещето в свои ръце като откривате и развивате своите способности.

НАУЧНАТА ПАРАДИГМА НА ДЖОН МЕЙНАРД КЕЙНС

Доц. Боян СЛАВЕНКОВ

Тази година световната икономическа общност чества 60-годишнината от смъртта и 70-годишнината от публикуването на безсмъртната творба на Кейнс „Обща теория на заетостта, лихвата и парите”, отредила завинаги неговото място сред пантеона на великите мислители на човечеството. Кейнс е имал щастието, което рядко се среща в историята на науката, да бъде признат и оценен още приживе, обстоятелство, което го сближава с друг велик негов предшественик – Адам Смит, един от бащите на икономическата теория.

Но заедно с това идеите и внушенията на английския икономист както в областта на теорията, така и в сферата на нейното инструментално приложение в стопанската политика на държавното управление продължават да триумфират и след смъртта му през 1946 година. Периодът след Втората световна война до началото на 70-те години с право се нарича по тази причина „епоха на Кейнс”, в която реформирането на капитализма и качествено новата роля на държавата в управлението на националната икономика и благосъстоянието на обществото се осъществява от неговото решавашо теоретично и идейно-ценностно въздействие.

Силата на възприемането и прилагането на кейнсианството през същия период е толкова голяма, че дори и такива ожесточени идейно-политически и научни опоненти в лицето на президента на САЩ – Ричард Никсън, и лидерът на т. нар. „монетарна контрареволуция” – Милтън Фридман, са принудени да признават „сега ние всички сме кейнсианци”...

В наши дни, когато консерватизмът и монетаризмът заемат доминиращо място в арсенала на макроикономическото регулиране и на неговата политическа философия, присъствието на Кейнс продължава да бъде силно и мащабно и то може да бъде открито преди всичко в развитието на съвременния икономикс и на отрасловите икономически дисциплини, в които учението му беше и продължава да бъде мощен катализатор на прогреса в последните. А това е най-голямото и убедително доказателство за фундаменталния характер и приноса на автора на „Общата теория” в нашата съвременност.

Най-точната и синтезираща дума за квалифицирането на този принос е терминът „научна революция” и изграждането на нова

парадигма, а най-доброто им тълкуване прави американският философ Т. Кун.

Според разглеждания автор, превратите в науката настъпват в момент, в който тя се намира в криза, от която се опитва безуспешно да излезе, задълбочавай-

ки по този начин проблемите и разногласията в научната общност. Ситуацията на криза се характеризира с възникването на аномалии, които нейните представители се опитват да заобиколят или да решават безуспешно, в резултат на което в оборот са различни обяснения в рамките на съществуващата парадигма, т. е. модел, за едни и същи явления.

От момента, в който професията не може повече да заобикаля аномалиите, които подкопават съществуващата традиция на научната практика – тогава започва нетрадиционно изследване, което най-накрая налага на професията нови предписания, нова база за практикуване на научното изследване.

Именно този момент се определя от Т. Кун като „научна революция”. Това са допълненията към обвързаната с традицията дейност на нормалната наука, които разрушават традицията. Заедно с това отличителна тяхна характеристика е, че променят възгледа за света на учените и установяват нова парадигма, нов модел в науката, който заменя досега действащият.

Времето, творчеството и приносите на Кейнс в науката идеално отговарят на посочените по-горе характеристики в развитието

Джон М. Кейнс

„Приносът на Кейнс в икономическата наука е същият, какъвто е този на Айнщайн във физиката и на Витгенщайн във философията”

Дж. К. Гълбрайт

на научната общност. В началото на неговата творческа кариера, през 20-те години на миналия век, икономикът се намира в състояние на криза, аномалии между теорията и практиката, съществуването на различни обяснения за едни

и същи процеси, несигурност на професионалната общност. Високата безработица разколебава нейната увереност в автоматизма на пазарните сили при установяването на равновесие между търсенето и предлагането, според наложената догма на Ж. Б. Сей. Както сам Кейнс пише по този повод „Следвоенните икономисти наистина рядко успяват да поддържат тази гледна точка последователно, защото тяхното мислене днес е толкова пропито от противоположна тенденция и от фактите, така очевидно несъвместими с техните предишни възгледи”...” те не са преразгледали основите на своята теория”.

В интерес на истината трябва да посочим, че в същия период се появяват отделни елементи, зародиши на неконвенционално мислене и политики, опитващи се да излязат от рамките на съществуващата парадигма, но безуспешно, тъй като не могат да обезпечат релевантно и непротиворечиво обяснение на икономическата действителност. Между тях могат да бъдат открити идеите за „особената стагнация” и за недопотреблението като теоретични модели за анализ на стопанските кризи в началото на века, препоръките за използването на дефицитното финансиране и обществените работи като средство за противодействие срещу силата на депресията и т.н.

Но никой от авторите на тези нестандартни и в известна степен еретични идеи не успява да се

усъмни критично в господстващата класическа доктрина, а по този начин и да излезе извън нейният концептуален и методологически обхват.

Това се отдава единствено на Кейнс с публикуването на „Общата теория на заетостта, лихвата и парите” през 1936 г. Времето на научната революция е настъпило.

Интересно е да посочим, че до този момент английският икономист е изминал един нелек и труден творчески път на една продължителна раздяла с възгледите на неговия учител Алфред Маршал, на Пигу, Рикардо и цялата плеяда класици, в духа на чието учение той е бил възпитаван. Още в първите си работи заедно с изключителния му талант на учен и изследовател и неортодоксалността и нестандартността му, научната безпристрастност и последователност, творческото въображение и добросъвестност, способността да открие проблема и да търси ефикасни и практически методи за неговото решаване, и заедно с това дълбокият хуманитарен заряд и отговорност на социалния мислител. В тези работи, най-известни между които са: „Трактат върху вероятностите” от 1921 г., „Икономическите последствия на мира”, 1918 г., „Преразглеждане на Версайския договор”, 1921 г., „Краят на Laissez Faire”, 1929 г., и „Трактат за парите”, 1933 г., както и в многобройни публицистични статии и изявления, Кейнс формулира различни идеи и възгледи, чрез които той заявява новаторското си мислене и отношението си към нормалната наука. Между най-значимите от тях са тези за неопределеността и вероятностния характер на икономическата система, за премахването на златния стандарт като „варварска отживелица”, за необходимостта от нов модел на икономическата политика, активно използваща публичните разходи и дефицитното бюджетно финансиране и не на последно място – обявяването на капитализма на свободното предприемачество за исторически изживян период.

Тези идеи трасират пътя и по-

СТУДЕНТСКИТЕ НАГРАДИ ЗА НАУЧНО ТВОРЧЕСТВО ВЪВ ФИСН

Денят на академичното слово във Факултета по икономически и социални науки се проведе на 16 май в 6. аудитория. Той бе открит от декана доц. д-р Аксентия Замфирова. Връчени бяха академичните награди за студентско творчество на името на известния икономист и социолог проф. Кирил Григоров.

Конкурсът беше посветен на 70-годишнината от публикуването на фундаменталния труд на Джон М. Кейнс "Обща теория на заетостта, лихвата и парите". Девет студенти представиха рефератите си на тема "Кейнсианската доктрина – икономически и социално-политически ефекти" пред авторитетното жури с председател проф. д-р Мариана Михайлова. Класираните на първите три места получиха плакет с лика на проф. Кирил Григоров, грамота и парична награ-

да, осигурена от Университетска фондация – Пловдив. С първа награда бе отличена Силвия Топлева, Политология, III курс (500 лв.). Втора награда получи Тодор Сапунаров, МИО, I курс (250 лв.), а трета – Ахмед Камберов, Макроикономика, III курс (200 лв.). Останалите участници получиха паметни грамоти.

Присъстващите бяха поздравени от проф. Иван Попчев, който е първият академик от Пловдивския университет, а с решение на

Носителката на Първа награда Силвия Топлева и деканът доц. Аксентия Замфирова

Академичния съвет от 8 май е удостоен с титлата Доктор хонорис кауза на Пловдивския университет.

Доклад, посветен на делото на Джон М. Кейнс, изнесе доц. Боян Славенков.

"Пловдивски университет"

ОТ СТР. 4

казват творческото съзряване на автора, кулминация на което е излязлата под печат през 1936 г. „Обща теория на заетостта, лихвата и парите“.

В какво по-точно се състои научната революция, осъществена от нейния автор?

Кейнс създава своята нова парадигма като изгражда теоретична система, обясняваща функционирането на стопанството в условията на непълно използване на производствения потенциал, като въвежда за тази цел нови аналитични средства за изследване на реалните процеси, нови единици за измерване, нови понятия и нов предмет и цел на икономическата наука. Каго неразделна част от революцията трябва да бъде посочено създаването на основите на макроикономиката като метод за анализиране на икономическата система в нейната цялост и взаимна обусловеност на съставлящите я елементи, позволяващ дефинирането на нови свойства и принципи, които е невъзможно да бъдат поставени и обяснени от парадигмата на класическата школа. Това му дава възможност да се издигне над нейните догматични постулати като ги отхвърли и преодолее творчески.

Изграждането на макроикономическия анализ стои в основата на научната революция на Кейнс. Благодарение на него той

поставя и разрешава централния въпрос на своето учение – какво определя нивото на националния доход и заетостта и при какви условия ефективното търсене може да обуслови пълното използване на трудовия потенциал на стопанството, респективно неговото равновесно състояние?

Оттук произтича и друг изключително важен атрибут на новата парадигма – обосноваването на постоянната отговорност на

НАУЧНАТА ПАРАДИГМА НА ДЖОН МЕЙНАРД КЕЙНС

държавата към поддържането на балансирано икономическо равновесие, а в още по-широк социален и хуманитарен контекст – на нейния постоянен ангажимент към постигането на общото благо и обществените цели, които не са механичен сбор от съставлящите цялото единици.

Подчертано засилената инструментална функция на икономическата наука се явява съставна част на новата теоретична система, а нейните нормативно-ценностни измерения са защитени методологически и аналитично. Това придава изключителна хомогенност и непротиворечимост на цялото научно здание, изградено от автора на „Общата теория“, каквато никоя школа не успя да създаде след него.

Заедно с това, в разглежданата част на новата парадигма са поставени на здрава основа реформистките идеи на Кейнс. Във времето, в което той създава своя капитален труд, пред капитализма съществуват две алтернативи – фашистският и комунистическият тоталитаризъм. Той предпочита и защитава друг път – „на запазването на индивидуалната свобода и инициатива, съчетани с разширяването на функциите на прави-

телството“. Но необходимата трансформация на обществото не може да бъде осъществена, ако се запази по неговите думи „произволното и несправедливо разпределение на богатството и доходите, ако не бъдат предприети мерки за преразпределение на доходите по начин, който може да увеличи склонността към потребление“ и т. н. .

Тук, в тези страни на учението на Кейнс се съдържа особено очарование и благородство, с което всеки велик социален мислител се издига над епигоните на политическото статукво и тясно класови интереси. В ясно декларираната и аналитично защитена реформизъм и висок нравствен критерий на автора се съдържа и едно много силно завещание към ико-

номическата наука – да бъде не само средство за позитивистичен анализ на процесите, но и начин за служене на обществото в създаването на един по-рационален и благоденстващ свят.

В заключение можем да обобщим, че с всички посочени от нас приоритети и съставни части на научната парадигма, създадена от Кейнс, е оказвала и продължава да оказва мощно влияние върху развитието на съвременния икономикс, отрасловите икономически дисциплини, политиките и практиките на взаимодействие между държавата, частния бизнес и синдикатите. Загова твърде елементарно и погрешно звучат гласовете на тези, които считат, че кейнсианството е отминала епоха, базирайки се предимно на смяната на правителствената политика от фискализъм към монетаризъм през последните няколко десетилетия.

Парадигмата на Кейнс ще съществува дотогава, докато не бъде заменена с нова, алтернативна на нея, обясняваща релевантно икономическата действителност. А до този момент всички учебници по макроикономика ще започват с думите от „Общата теория...“ „Доходът е равен на величината на производството, на потреблението плюс инвестициите. Спестяванията са равни на дохода минус потреблението. Следователно, спестяванията са равни на инвестициите.“

ЦИКЪЛ ЛЕКЦИИ „ПРАВНИТЕ СИСТЕМИ И ПРАВНАТА КУЛТУРА В ЕВРОПА“

Юридическият факултет организира Българо-немски юридически срещи, обединени под наслова "Правните системи и правната култура в Европа". Форумът се проведе в два дни, като цикълът лекции бе разделен на три тематични кръга: "Правна защита", "Правна политика", "Занаяти и стопанство".

Лектори бяха изтъкнати немски юристи, оглавяващи правните институции в провинция Райнланд-Пфалц и град Кобленц - проф. д-р Карл-Фридрих Майер, д-р Хайнц Георг Бамбергер, Бургхард Хофман, Волфганг Щеплинг, д-р Норберт Вестенбергер, Норберт Вайзе, Карл-Юрген Вил-

берт - почетен консул на Република България в провинция Райнланд-Пфалц и главен изпълнителен директор на Занаятчийската камара - Кобленц. Г-н Вилберт е и доктор хонорис кауза на Пловдивския университет.

Българо-немските юридически срещи се оказаха добра възможност за обмен на идеи и практики в областта на правото, за разширяване на контактите между юридическата колегия на Пловдив и Кобленц. Форумът бе във фокуса на внимание на Община Пловдив и лично на кмета д-р Иван Чомаков.

"Пловдивски университет"

Юридическият форум премина при много голям интерес. На преден план са кметът на Пловдив д-р Иван Чомаков, прокурорът Росен Димов и ректорът проф. Иван Куцаров

НА КАКВО НИ НАУЧИ „ЧЕРНОБИЛ“?

Това бе темата на организираната от Българското ядрено дружество - клон Пловдив, среща-разговор в Дома на учените в Стария град. Интересът бе породен и от лектора. Оказа се, че инж. Галя Богданова, главен инспектор по ядрена безопасност в АЕЦ "Козлодуй", е завършила ТЕТ "Ленин" в Пловдив, след това Техническият университет - София, а след III курс е продължила образованието си в Политехническият институт в гр. Киев. По този начин в периода 1983-1985 година тя е била първоначално на стаж, а после и на работа в печално известния IV блок на АЕЦ "Чернобил".

Срещата започна с кратко описание на различията в конструкциите на каналния графитно-воден реактор (РБМК) в Чернобил и водно-водните реактори (ВВР), каквито се експлоатират в Козлодуй. След частично описание на обстоятелствата, довели до фаталния резултат, стана ясно, че причината преди всичко е човешка грешка, породена от желанието за експериментирание с оглед повишаване ефективността на енергопроизводството, но с драстично пренебрегване на изискванията за безопасност на експлоатация.

В отговор на зададените въпроси бе подчертано, че основното експлоатационно различие между реакторите

от типа ВВР и РБМК по проблемите на безопасността е свързано с показателя "реактивност" при двете конструкции. При реакторите от типа ВВР, каквито са козлодуйските, тя е отрицателна. Това означава, че при нарастване на температурата, независимо от породилата го причина, в реактора се получават промени, които от само себе си водят до намаляване мощността на реактора. Когато за забавител се ползва графит (какъвто е реакторът с голяма мощност, канален - РБМК в Чернобил) коефициентът е положителен. И увеличаването на температурата в реактора създава условия за увеличаване на неговата мощност. Получава се "раз-

гон". С оглед на безопасна експлоатация през последните 20 години вече не се строят такива реактори. Затова намиращите се пред завършване 5 и 6 блок на АЕЦ "Чернобил" не са пуснати в експлоатация. Като поука от натрупания негативен опит в Българското законодателство е посочено, че в страната ни е недопустимо изграждането на ядрени реактори с положителен коефициент на реактивност.

Инж. Богданова представи на присъстващите последните официални данни от последствията на ядрената авария, направени от европейска комисия. Оказа се, че представяните от средствата за масова информация данни за последствията са силно преувеличени.

Присъстващите отново поставиха въпроса защо трябва да затваряме 3 и 4 блок на АЕЦ "Козлодуй". Подчертано бе, че в момента те произвеждат най-евтината електроенергия не само в национален, но и в европейски мащаб. Отново отговорът бе известен: няма технически и

експлоатационни основания за това.

Не остана без внимание и инцидентът в АЕЦ "Козлодуй" през месец март. Стана ясно че това е "инцидент" от второ ниво, а не "авария" от трето. Лекторът, професионално ангажиран с обсъжданите въпроси, посочи, че в АЕЦ "Козлодуй" не е имало "авария" от момента на включването и в експлоатация.

Въпреки че дискусиата продължи повече от два часа, останаха много незададени въпроси, а в знак на благодарност за отзивчивостта лекторът, освен цветя от Дома на учените, получи и специално изработен порцеланов сувенир от БЯД - Пловдив. Съорганизатори бяха СУБ-Пловдив, секция физика, и Съюз на физиците - клон Пловдив. Основно присъстваха членове на БЯД, имаше представители на Пожарна и аварийна безопасност, Гражданска защита, учители и граждани, проявяващи интерес към темата.

"Пловдивски университет"

ПРОФ. КОНТ ОТ СОРБОНАТА ИЗНЕСЕ ЛЕКЦИИ В РАМКИТЕ НА ПРОГРАМАТА „СОКРАТ-ЕРАЗЪМ“

Гл. ас. д-р Мая КУЗОВА

От 9 до 14 май 2006 г. гост на Пловдивския университет и на Филологическия факултет беше проф. Франсис Конт, заместник-ректор на Париж – 4 (Сорбоната). По-редното идване на видния историк бе по линия на билатералния договор в рамките на програма “Сократ-Еразъм”. Активното сътрудничество между двата университета има повече от 10-годишна история – факт, който окъчва срещите на представителите на академичните общности като неслучайни. Интересът, очевидно, е траен и взаимен.

На 11 май студенти и преподаватели от Филологическия и Философско-историческия факултет чуха лекция на тема “Русия, болшевиките и времето”. Освен общия

преглед на един “мътен” период (20-30 г. на ХХ в.) и отражението-оценка на болшевиизма в огледалото на времето, самото *време* (изоставащо, избързващо и компресирано – и в този смисъл *относително*) бе разгледано като рефлексия на социално-политическия модел в Русия. По време на дискусиата бе потърсена аналогия със ситуацията в България, а в отговор на един от поставените въпроси проф. Конт предложи своята интерпретация на проблема и в съвременен контекст. На 13 май професорът се срещна със студентите от магистърската програма “Интеркултурна комуникация”, пред които също изнесе лекция. С интерес очакваме нови контакти и с проф. Конт, и с други лектори от Франция.

ПЛОВДИВСКИЯТ УНИВЕРСИТЕТ ЗАЕ ПРИЗОВИ МЕСТА НА ОЛИМПИАДИТЕ ПО МАТЕМАТИКА И ПО ПРОГРАМИРАНЕ

На националната студентска олимпиада по математика (група А – за математически и информатични специалности) Пловдивският университет зае второ място. То бе заслужено от студентите Никола Тасев, Бедрие Чондурова и Анелия Василева. Добро беше представянето и на другите наши участници – Димитър Самаров, Иванка Николова, Ева Станева, Радка Колева, Георги Златев, Аргирка Брайкова, Михаела Гергова и Димитър Коленцов. Ръководители на отбора по математика бяха гл. ас. д-р Теменужка Пенева, гл. ас. Асен Христов и гл. ас. Йордан Епитропов.

Първо място спечели отборът на Софийския универ-

ситет, на трето място е Икономическият университет – Варна.

На националната олимпиада по програмиране Дамян Митев, Стефан Джукелов и Никола Вълчанов класираха Пловдивския университет на трето място. Поздравления заслужава и вторият ни отбор, който бе в състав Борис Колев, Антоан Татеосян и Георги Стефанов. Програмистите бяха ръководени от гл. ас. Ангел Голев и гл. ас. Коста Гъров.

На първо и второ място се класираха съответно Софийският и Шуменският университет.

“Пловдивски университет”

ПРОФ. НИКОЛА БАЛАБАНОВ ПОЛУЧИ НАГРАДА ЗА 24 МАЙ

На 24 май проф. д-р Никола Балабанов беше награден от Гимназията с хуманитарен профил “Св. св. Кирил и Методий” за особени заслуги към просветното дело и възвръщането към духовното начало на Деня на славянските първоучители. Наградата, която представлява малка пластика на паметника на Кирил и Методий в двора на

гимназията, беше връчена от кмета на Пловдив д-р Иван Чомаков. Награда за колективен принос получи Историческият музей в Пловдив.

Проф. Балабанов заяви, че наградата е и израз на признание за Пловдивския университет като една от духовните институции на града.

“Пловдивски университет”

МИРЪТ В БЛИЗКИЯ ИЗТОК - ПРОЦЕСИ И ПЕРСПЕКТИВИ

Заместник-ръководителят на мисията на Израел в България д-р Ури Резник гостува в Пловдивския университет. Той се срещна със заместник-ректора проф. д-р Георги Андреев, с когото обсъди възможностите за разширяване на сътрудничеството.

Пред студенти от Филосо-

върху ролята на лидерите в исторически план, започвайки от разпадането на Османската империя, създаването на държавите в региона, процес, който още не е завършил, идеята за еврейска държава, лансирана от журналиста Теодор Херцел още през 1896 г., създаването на държавата

Доц. Петрусенко и д-р Ури Резник

фско-историческия факултет д-р Резник, който е и преподавател по международни отношения в Университета в Ерусалим, изнесе лекция на тема “Мирът в Близкия изток – състояние и исторически перспективи”, организирана в рамките на лектората по европейска интеграция “Жан Моне”.

Д-р Резник разгледа факторите и мотивите за възникването на конфликта в региона, интересите, които се засягат. Основният акцент беше

Израел и перипетиите по нейното признаване и т.н.

След приключване на лекцията от аудиторията бяха зададени множество въпроси, на които д-р Резник отговори изчерпателно. Сред присъстващите беше и нашият колега доц. Кирил Марков, пряк наследник на патриарх Кирил, който има решаваща роля за спасението на българските евреи.

“Пловдивски университет”

В Големия взрив или в Сътворението се крие началото на вселената? Науката или Господ стои зад всевечното съществуване? Тези въпроси вълнуват човечеството от хи-

лядолетия насам. Никак не са малко обаче учените, които вярват, че науката не изключва съществуването на Бог. Един от тях е Хенри Ф. Шефър III. През май той изнесе пред студенти от Пловдивския университет своята публична лекция на тема „Стивън Хокинг, Големият взрив и Бог“, доказвайки на публиката, че науката и християнската вяра са неразривно свързани. Проф. Хенри Ф. Шефър III е знаменит химик от Университета в

Много образовани хора са на мнение, че съществува огромна вражда между науката и християнството. Нека се опитаме да поставим въпроса за връзката между наука и християнство във възможно най-широката разумна перспектива.

Възможно ли е да бъдеш едновременно учен и християнин?

Позволете ми да тръгна от една доста неутрална позиция, като цитирам двама души без определени теистични наклонности. Първият е **Ч. П. Сноу**. Ч. П. Сноу е бил спектроскопист в Кеймбридж. Приблизително към средата на своята кариера той открива, че освен учен е и надарен писател, и започва да пише романи. Той пише: „От статистическа гледна точка, струва ми се, малко повече учени са невярващи (в религиозния смисъл на думата) в сравнение с остатъка от интелектуалния свят. Все пак мнозина от тях са религиозни и изглежда тази тенденция нараства сред младите.“ Около девет години преди да получи Нобеловата награда, **Ричард Файнман** казва: „Много учени наистина вярват едновременно в науката и в Бога – Бога на откровението, – по един свършено последователен начин.“

Нека ви представя резултата от едно запитване сред членовете на професионалното дружество „Sigma Xi“. Три хиляди и триста учени са отговорили на проучването. Описанието на проучването в ноемврийския брой на **Chemical and Engineering News**, 1988 г., гласи: „Учените са се закотвили в основната обществена група на Съединените Щати.“ В статията се казва, че половината от запитаните учени редовно се включват в религиозни дей-

ности. Вглеждайки се по-внимателно в резултатите от запитването, откриваме, че 41% от учените с докторска степен обикновено ходят на църква в неделя. Не толкова изчерпателно, но по-скорошно проучване установява, че 52% от биолозите се определят като християни. Така че, каквото и да е това нещо, което кара хората да имат религиозни наклонности, то изглежда не е свързано с получаването на висша научна степен.

Майкъл Полани е знаменит физико-химик в Университета в Манчестър. Той подчертава, че наблюдателят винаги присъства в лабораторията. Той или тя постоянно прави заключения. Никога не е неутрален. Всеки учен внася предположения в своята работа. Ученият, примерно, никога не оспорва правдивостта на научния метод. Тази вяра на учения произлиза исторически от християнската вяра, че Бог Отец е създал Вселената свършено подредена.

Защо един учен би могъл да стане християнин?

Нобеловият лауреат по физика **Юджин Вигнер** (Eugene Wigner, 1902–1995) е обърнал внимание на „необяснимата ефективност на математиката“ и отбелязва, че „чудото на уместното използване на езика на математиката за формулиране на законите на физиката е чудесен дар, който нито разбираме, нито заслужаваме“. Непряко Вигнер намеква, че разбираемостта на Вселената сочи към суверенен създател Бог. Законите на природата изглеждат точно като че ли са били подбрани от мъдър създател като най-простите и елегантни принципи на един понятен минимум. Вярата в разбираемостта на природата категорично

УЧЕНИТЕ И

Джорджия, един от най-цитираните съвременни учени, номиниран е пет пъти за Нобелова награда.

Ето една малка извадка от идеите на проф. Шефър, която най-точно изразява отношението му към връзката между науката и християнството.

Настоящата статия е извадка от публична лекция на Хенри Ф. Шефър III. Публикувано със съкращения от книгата му „Science and Christianity“.

предполага съществуването на един космичен ум, който може да изгради природата в съгласие с рационални закони.

Науката се е развила в християнска среда

Има едно екстравагантно изявление на британския учен **Робърт Кларк**, което винаги предизвиква реакции и, най-малкото, кара човек да се замисли. В своята книга **“Christian Belief and Science”** Кларк казва: „Можем обаче да се опитаме да обясним факта, че науката се е развила единствено в християнската култура. Древните хора са били с мозъци като нашите. Във всички цивилизации – Вавилония, Египет, Гърция, Индия, Рим, Персия, Китай и т. н. – науката се е развивала донякъде и след това е спирала. Лесно е хипотетично да се спори, че науката може би е могла да се развие и без християнството, но всъщност това никога не се е случвало. И нищо чудно. Защото нехристиянският свят винаги е имал усещането, че в науката има нещо етически погрешно. В Гърция, това убеждение се е съхранило в легендата за Прометей, приносителя на огъня и първообраз на учения, който откраднал огъня от небето, навличайки си по този начин гнева на боговете.“

Франсис Бейкън (Francis Bacon, 1561–1626) говори за Библията като за книгата на Божието слово и за природата като за книгата на Божието дело. Той ни насърчава да научим колкото е възможно повече и за двете. Така че, именно тук, в ранните дни на научния метод, имаме изявление, сравняващо науката с 66-те книги на еврейската Библия и на Новия Завет. Аз лично съм последвал съвета на Бейкън, препрочи-

тайки Библията над дузина пъти, откакто през 1973 станах християнин.

Блез Паскал (Blaise Pascal, 1623–1662) е бил великолепен учен. Той, по мое мнение, е единственият учен в областта на точните науки с толкова задълбочени приноси към християнската мисъл. Богословието на Паскал е съсредоточено върху личността на Исус Христос като Спасител и основано на лични преживявания. Той заявява, че Бог дава на хората „съзнание за тяхната вътрешна окаяност (която Библията нарича грях) и също така за Своята безкрайна милост. Съединява Се с най-скромената част от човешката душа и я изпълва със смирение и радост, с увереност и любов, прави хората непригодни за каквато и да е друга цел освен Самия Него. Исус Христос е целта на всяко нещо и центърът към който всичко се стреми.“

Едно от най-цитираните Нютонови изявления е: „Тази необикновено красива система, състояща се от Слънцето, планетите и кометите може да произхожда единствено от замисъла и суверенната власт на интелигентно и могъщо Същество.“ Някой може да допусне от това изявление, че **Нютон** е бил деист. Типични негови твърдения обаче показват, че това не е било така – например следното: „В Библията има повече сиурни белези за достоверност, отколкото в която и да е светска история.“

Науката и християнството в модерни времена

Моят истински любимец сред тези легендарни личности и вероятно най-големият експериментатор на всички времена е **Майкъл Фарадей** (Michael

ТЕХНИТЕ БОГОВЕ

Faraday, 1791–1867). Когато Фарадей е бил на смъртно легло, някакъв негов приятел и доброжелател наминал да го види и му казал: „Сър Майкъл, какви хипотези ще направите сега?“ Фарадей приел въпроса много сериозно: „Хипотези, приятелю, нямам никакви. Аз имам сигурност. Благодаря на Бога, че не полагам умиращата си глава върху хипотези, защото знам в Кого съм повярвал и съм уверен, че Той е способен да опази до онзи ден онова, което съм Му поверил.“

През 1873 г., на 35 годишна възраст, **Уилям Хенри Пъркин** (William Henry Perkin, 1838–1907) продава своя изключително изгоден бизнес и се посвещава на частни изследвания и на рисковани църковни мисионерски начинания. Пъркин е провеждал изследване на ненаситени киселини три дни преди своята смърт, причинена от внезапен пристъп на апандисит и повторна пневмония. На своето смъртно легло Уилям Хенри Пъркин казва: „Децата са на неделно училище. Предайте им моята любов и им кажете винаги да се доверяват на Исус.“

Джордж Стокс (George Stokes, 1819–1903) е писал по широк кръг въпроси извън химията и физиката. Засягайки въпроса за чудесата, в книгата „Natural Theology“, той пише: „Допуснете съществуването на Бога, на личностен Бог, и възможността да се случват чудеса следва непосредствено. Ако законите на природата са осъществени в съгласие с Неговата воля, то Този, по чиято воля съществуват те, може да пожелае да спре тяхното действие. Ако ви е трудно да приемете, че действието им е било спряно, то дори не е нужно да правим такова допускание.“

Уилям Томсън (William Thomson, 1824–1907) става по-късно известен като **Лорд Келвин**. Лорд Келвин е признат за водещ учен в областта на физиката и химията. Той е бил християнин със силна вяра в Бога и в Библията. В една своя реч

пред Университетската колегия през 1903 г. Келвин заявява: „Не се страхувайте да бъдете свободомислещи. Ако имате силна мисъл, науката ще ви доведе до вярата в Бога.“

Съвременни учени
Робърт Грифитс (Robert Griffiths, 1937) - През 1984 г.

Проф. Хенри Ф. Шефър - първият отляво

той получава една от най-желаните награди на Американското физическо дружество за работата си в областта на статистическата физика и термодинамиката. Списанието Physics Today съобщава, че Грифитс е евангелски християнин, непрофесионален богослов, и помощник-преподавател по курса „Християнство и наука“ в Карнеги-Мелон.

Дълго време **Ричард Буб** (Richard Bube, 1927) е представител на евангелските християни в академичните среди, служейки в продължение на много години като редактор на списанието Perspectives on Science and Christian Faith, издавано от American Scientific Affiliation, чийто член съм и аз. Буб води курс за второкурсници в Станфорд, озаглавен „Спорни въпроси в науката и християнството“.

Моят кандидат за учен на века е **Чарлз Таунс** (Charles H. Townes, 1915), който през 1964 г. получава Нобелова награда по физика за откриването на лазера. Чарлз Таунс написва автобиография, озаглавена „Да правиш вълни“. След като говори за своята дейност в

църквата, Чарлз заявява: „С право бихте могли да попитате „Откъде се е появил Бог?“ Възможно е моето обяснение да ви даде някакъв отговор, но за мен това е почти безсмислен въпрос. Ако изобщо вярвате в Бога, специфично „къде“ не съществува. Той е винаги

там, навсякъде. Той обгръща всичко. За мен Бог е личностен и все пак вездесъщ – велик Извор на сила, Който има огромно значение за мен.“

Най-добрият специалист по наблюдателна космология в света е **Алан Съндейдж** (Allan Sandage, 1926). Той е роден в еврейско семейство и предава живота си на Исус Христос на петдесетгодишна възраст. На д-р Съндейдж е зададен баналният въпрос: „Може ли човек да бъде едновременно учен и християнин?“ От негова страна се очаква положителен отговор, но той, вместо това, поставя един изненадващ акцент: „Светът е твърде сложен във всичките си части и взаимовръзки, за да се дължи единствено на случайност. Убеден съм, че съществуването на живота с целия негов порядък във всеки един организъм е просто прекалено добре планирано и съчетано.“ Когато този блестящ астрофизик е бил помолен да обясни как може човек да бъде едновременно учен и християнин, той се обръща не към космологията, а към биологията. Коего затваря кръга на въпроса, който зададох по-

рано от гледна точка на математическата физика и разбираемостта на Вселената: „Защо един учен би могъл да стане християнин?“ Отговорът от биологията е, че необикновено високото съдържание на информация дори в най-простото живо същество (най-простата самовъзпроизвеждаща се биохимична система) сочи към суверенен създател Бог.

Позволете ми само още веднъж да задам ключовия въпрос: „Защо един учен би могъл да стане християнин?“ Третият ми отговор е: забележителната фина настройка на Вселената. **Пол Дейвис** (Paul Davies), отличен популяризатор на науката, заявява: „Настоящата подредба на материята свидетелства, че началните условия са специално подбрани.“ Е, ако думите въобще имат някакъв смисъл, изразът „специално подбрани условия“ предполага, че някой или нещо е направил подбора. **Стивън Хокинг** (Stephen Hawking) доразвива идеята: „Всъщност, ако разгледаме възможните константи и природни закони, които биха могли да съществуват, изгледите за възникване на Вселена, която да породжи живот като нашия, стават нищожни.“

Надявам се, че ви дадох възможност да вдъхнете от аромата на историята на науката. Всъщност причината, поради която подготвих това изложение, е да обрисувам накратко духовния живот на учените, с които моите студенти са запознати от курсовете по обща химия или физика. Във всяко поколение има огромен брой бележити учени, които са били и са християни. За мен е огромна радост да бъда малка част от тази традиция. Също така се надявам, че ви дадох достатъчно факти, така че никога повече да не помислите, че е трудно да бъдеш едновременно учен и християнин.

Адаптиран превод и редакция: **Екатерина Атанасова, Ивайло Атанасов, Мариана Пенчева и Орлин Станчев.**
Материалите подготви **Ангелина Рангелова**

ПЛОВДИВСКАТА ФИЛОЛОГИЯ С РЕКОРДЕН БРОЙ НАГРАДИ

Студенти и докторанти от Филологическия факултет на ПУ "Паисий Хилендарски" се представиха отлично на два национални конкурса: Втория национален конкурс за магистри, проведен в София на 28 април, и Националните студентски четения в гр. Велико Търново (17-18 май), преодолявайки конкуренцията на представителите на останалите български висши училища, като спечелиха общо 4 първи, 4 втори и 4 трети награди.

Освен грамота за най-добро представяне в съревнованието за магистри (в секцията за курсови работи), студентката по славянска филология Веселина Папазова получи правото за безплатно участие в есенната диалектолож-

ка експедиция на СУ "Св. Климент Охридски" в гр. Охрид, Република Македония. Колегите ѝ Жанета Матанова (от специалността "Славянска филология") и Албена Георгиева ("Лингвистика и превод") бяха класира-

ни съответно на второ и трето място в конкурса за магистърски тези.

Впечатляващо бе пловдивското присъствие и на търновските филологически четения. Членовете на Лингвистичния клуб на ПУ Ирена Русева (I награда), Величка Божикова (II награда), Цветелина Бояджиева (II награда), Лапиана Груева (III награда) и Красимира Чапръзова (III награда) представиха оригинални разработки по актуални проблеми на българския език и съпоставителното езикозна-

ние и спечелиха адмирациите на журито и публиката. В секцията по литературознаване за бакалаври най-високото отличие бе присъдено отново на пловдивски участник – Стоян Меретев, студент по българска филология, – а в секцията за докторанти наградите за нашите представители бяха три: на Здравко Дечев (I награда), Соня Александрова (II награда) и Светлана Стоянова (III награда).

"Пловдивски университет"

СТУДЕНТИ ПО СОЦИОЛОГИЯ ПРЕДСТАВИХА СВОИ ПРОЕКТИ

На 19-ти май в 8-ма аудитория на Пловдивския университет се проведе студентска научна сесия, на която бяха представени резултатите от лятната практика на студентите третокурсници от специалност „Социология“. Темата на тяхната практика бе „Иновационните технологии на Технически Пловдивски панаир 2005“ и се явява един естествен и логичен завършек на преминатите от тях академични курсове при доц. Иван Чалъков по Социология на науката и Социология на технологиите. Шест екипа, работили върху иновации на шест различни фирми, представиха разработките си пред свои колеги социолози и пред авторитетните погледи на преподаватели от Философско-историческия факултет.

Първият екип, в състав Илияна Вълчева, Миглена Коцева и Виолета Кукова, представи доклада си „Иновативни решения на Оргахим АД“, който ни разкри най-новите гами от иновационни продукти на фирмата, впечатлила широк кръг от хора със своя щанд, чрез атрактивните си демонстрации на различни материали и техники за работа с тях.

В следващия доклад – „Представяне на нови продукти, технологии и услуги пред потенциални клиенти“, бе описан нов продукт на полска фирма – система от филтри за пречистване на вода за битови нужди, определени от производителя им като революционно нови. Този продукт, споделиха представящите го студенти – Росица Георгиева, Мария Такева и Виктория Мадемова – има потенциал да навлезе бързо

на българския пазар, като се има предвид влошаването на качеството на водата по време, а и след поредицата от наводнения из страната.

Николина Госпова, Ралица Хорозова, Александър Аргиров и Марияна Нещерова с доклада си „Да съживиш миналото“ представиха иновацията „фотокиоск“. Това е, както те го описват, машина от бъдещето, разпечатваща снимки от всякакъв тип дигитални носители и позволяваща предварително те да бъдат коригирани и манипулирани според желанието на клиента, без за това да е необходим компютър или допълнителен софтуер. За секунди и без професионална помощ бихме могли да превърнем снимка, направена със своя GSM, в календар или визитка например, съживявайки

миналото, запечатано от фотоапарата ни, пречупено през собствените ни дизайнерски решения.

Четвъртият екип, в състав Красимира Стоева и Мая Толева, с доклада си „Киров АД Холдинг – печелившата стратегия на българския пазар“ показва как една българска фирма успешно се налага не с продукти собствено производство, а чрез представяне и рекламиране на иновации на международни фирми по начин, привличащ все повече и повече клиенти. Не е достатъчно само да разработиш нов продукт, а трябва да имаш цялостна концепция за него, включваща състоянието на пазара, желанията на клиентите, необходимостта да си по-добър от конкуренцията и т.н. Чрез верига от представителни центрове, сервизни бази и лоялност към клиентите фирмата успява да извоюва своето водещо място на родния пазар.

Борислав Георгиев Стоименов, Благовест Колев и Константин Петров изнесоха доклад на тема „Иновационните продукти в Хранинвест ООД“, чийто акцент бе върху стратегията на фирмата да произвежда филтри за хранително-вкусовата промишленост на по-ниска цена, но с високо и гарантирано качество, чрез ино-

вации в материалите, от които се произвежда продуктът. Това води до свалянето на неговата цена, а резултатът е незабавното загрупване с поръчки.

Последният участник в научната сесия – Даниел Ненков, в своя доклад „Иновация в хранително-вкусовата промишленост“ бе поставил акцент върху иновационна машина за рязане на хляб. Той отбеляза, че тя е резултат от трайни наблюдения и изследвания на инженерите върху предходни подобни машини и изискванията на пазара в тази насока, доказателство, че иновациите стават възможни, само ако се вземат предвид максимално широк кръг от мнения.

Участниците представиха изключително професионално своите доклади, подпомагани от мултимедия, демонстрирайки самочувствие и компетентност. Разбира се, имаше и критични бележки от страна на преподавателите, определено позитивите бяха повече, а по отношение на негативите, всички – и преподаватели, и студенти, се обединиха около мнението, че в IV курс те ще бъдат залечени.

**Калин Цветков
Деница Грозева
II курс, Социология**

10

аудитория

ЛИТЕРАТУРНО ПРИЛОЖЕНИЕ

на вестник „Пловдивски университет“

Резултатите от студентския литературен конкурс

Двадесет и осем студенти участваха тази година в студентския литературен конкурс, организиран от вестник „Пловдивски университет“. Журито, в състав: Тильо Тилев, гл. ас. Йордан Костурков и ас. Гургина Кръстева, реши в двата раздела да бъдат присъдени следните награди:

ПОЕЗИЯ

Втора награда

Веселина Балтова – Славянска филология, III курс

Трета награда

Стоян Меретев – Българска филология, III курс

Крум Крумов – Славянска филология, V курс

Поощрителна награда

Венета Тонкова – Българска филология, II курс

Светла Павлова – Макроикономика, IV курс

ПРОЗА

Втора награда

Боян Методиев – Английска филология, III курс

Трета награда

Красимира Стоева – Социология, III курс

Димитър Милушев – Българска филология, II курс

Поощрителна награда

Янко Атанасов – Английска филология, II курс.

Сред поетичните текстове, които не са получили награди, но трябва да отбележим са тези на Кремена Коева, Мария Кръстева, Росина Георгиева и Жулиен Ламбрев. При белетристите това са Ирена Русева и отново Жулиен Ламбрев.

На наградените – честито, на останалите – успех в следващите издания на конкурса!

“Пловдивски университет”

На преден план са двама от наградените автори - Димитър Милушев и Веселина Балтова

Хорхе Луис Борхес

- Да бъдеш едно нещо неизбежно означава да не бъдеш всичко друго и смътното осъзнаване на тази истина е довело хората до мисълта, че да не бъдеш е повече, отколкото да бъдеш нещо, че в известен смисъл това означава да бъдеш всичко.
- Вечността е образ, създаден от време. Великият писател създава своите предшественици. Той ги създава и в някаква степен оправдава съществуването им. Какво би бил Марлоу без Шекспир.
- Съмнително е нашият свят да е възплъщение на някакъв смисъл; още по-съмнително е, би отбелязал скептикът, в него да е заложен двоен или троен смисъл. Аз смятам, че това е точно така.
- Литературата – това е управлявано сънуване.
- Животът е сън, сънуван от Бог.
- Вече не вярваме в прогреса – нима това не е прогрес?
- Оригиналът не е верен по отношение на превода.
- Демокрацията – това е злоупотреба със статистиката.

Иван Вълев - поет и преводач, е новият доктор хонорис кауза на в. „Пловдивски университет“,

ЗА ПОЕЗИЯТА, НА 25 МАЙ, СЛЕДПРАЗНИЧНО

Отново и отново си задавам въпроса: “Защо пиша стихове?” Та нали не съм

наивник, който вярва, че поезията ще му донесе пари и слава? Ако търсех пари и слава, да бях станал футболист или изпълнител на чалга. Погледнато трезво, поезията днес носи само загуби. Пишещият човек губи спокойствието си, съня си, здравето си... Накрая, ако не може да превива гръб и да намира спонсори, губи и спестените си парици, за да издаде написано то. А кой ще го прочете и дали ще го разбере?

И въпреки това поетът като упорит алкохолик не престава да пише. Защото поезията е последното убежище от грубостите на всекидневието, от сивотата на бездуховното съществуване. Защото поезията е най-деликатният, най-нежният начин за общуване с другия, без да го нараниш и без да му се натрапваш. Отиваш при себеподобния само с едни беззащитни слова, които му казват: “Ето, това съм аз, ако приличам на теб, да си подадем ръце, за да творим добро.” Поезията е откровение пред хората, които искат да сравнят неназовимите си преживявания с твоите. Разбира се, ако умееш да стигнеш до тяхното съзнание, да ги развълнуваш. Ако не владееш това изкуство, ще се изложиш на присмех, ще те нарекат графоман, смахнат... Дали затова в сайтовете за литература всички крият истинските си имена, поставят снимки на красавци или на животинки, а не своите ликове, макар и не винаги да съперничат на Анджелина Джоли и Брад Пит?

Иван Вълев

Да представиш истинското си лице – това е трудната задача на всяка по-

езия. Да бъдеш себе си, а не да играеш роли. Ако “бъдеш себе си”, ти вече си оригинален. Ако се правиш на такъв, какъвто не си, ти си епигон, фалшив герой, словесен лицемер... При най-големите поети има съответствие между образа на лирическия герой и житейския образ на автора. Останалото е самоизмама.

Ако ти стане ясно, че нямаш какво да кажеш на хората... Ако се досещаш, че перото ти се движи от суета...

Ако ти е по-приятно да играеш на карти или на бiliarд...

Ако се прозяваш, докато пишеш... По-добре легни да се наспиш, а утре се отдай на любимите си занимания, които ще ти носят и радостта от общуването, и удоволствието, че в тези игри си по-добър от своите приятели.

Поезията не обича да дели любимите си с други. Тя иска да ѝ се отдадеш напълно, да бъдеш само неин. Ревнива е. Вискателна е. Длъжен си да бъдеш постоянен, верен, да доказваш всеки ден, че я обичаш. Иначе тя ще извика: “Развод!” и ще те изостави, ще отиде при Пушкин, при Висоцки, при Лорка или Валери Петров, или Борис Христов, или Валери Станков... Има тя при кого да отиде.

И когато се обърнеш назад, ще видиш, че някой те следва. Дано това да не е гладно и бездомно куче, а читател, който очаква твоето ново стихотворение...: -))

Иван Вълев е новият доктор хонорис кауза на в. “Пловдивски университет”. Роден е на 29 юни 1942 г. в Стрелци, Пловдивска област. Завършил е славянска филология, специалност полски език и литература в СУ “Св. Климент Охридски”.

Работил е като преподавател в Полувиския институт по международен туризъм – Бургас, драматург на Кукления театър –

Пловдив, редактор в сп. “Тракия” и издателство “Христо Г. Данов”, директор на Българския културен и информационен център – Варшава, едноличен търговец на книги, преподавател по теория на превода и полски език в Пловдивския университет.

Първата му стихосбирка “Скорост” (ДИ “Хр. Г. Данов”) излиза през 1967 г. и получава наградата “Пловдив”.

Следват книгите “Засял съм думи” (1972), “Прегръдка” (1977), “Незастраховани криле” (1982), “Бяла врана” (1985), “Пътят на птиците” (1996), също отличена с награда “Пловдив”, “Изречено на глас” – избрани и нови стихотворения (2002).

Превежда поезия и проза от полски език. В негов превод на български са излизали творби на

Ярослав Ивашкевич, Станислав Дигат, Славомир Мрожек, Ян Кохановски, Тадеуш Новак, Адам Мицкевич. За преводите си Иван Вълев е получавал множество награди в България, а от правителството на Полша получава отличието “Заслужил за полската култура”.

Член е на Съюза на българските писатели и Съюза на преводачите в България.

Поезия

ВТОРА НАГРАДА

ВЕСЕЛИНА БАЛТОВА

Славянска филология, III курс

ГРЕХОПАДЕНИЕ

Трудно виждам от пиедестала си,
а пък съм и късогледа.
чакам ти да ме откриеш
на върха,

самотна,
тъжна,
надменна.

С малко останала гордост,
с преходна красота,
с нечиста съвест;
в подножието

на живота си,
на надеждата,
на погребаната любов.

Избрах си най-високия пиедестал,
от който да скоча във ада.
Колкото повече падам,
толкова по-голям е шансът
да ме спаси някой ангел.
Па-дам
(много, много бавно).

Змията глухонямо се гали
между краката ми.
Крилата ѝ –
изпепелени от вярата.
Езикът ѝ –
разцепен от знанието.
Но погледът ѝ –
дъбова сянка,
съблича голото ми тяло,
което също става
саката змия,
пълзяща нагоре
към Слънцето.

ХОРОСКОП

обиколила всички зодии
няма да има
кой да затвори очите ѝ
в края на Млечния път

ПРОМИВАНЕ НА МОЗЪЦИ

Като малка
съм чела много приказки,
но чак сега разбирам,
че вярвам в тях.

По устните – червило,
следи от нокти по гърдите,
по лицето и пръстите – грим,
захвърлям те небрежно нарисуван,
всяка сутрин.

ТРЕТА НАГРАДА

КРУМ КРУМОВ

Славянска филология, V курс

АКО

Ако някога отново загубиш
очите ми
Лепкав мрак ще се спусне
отвсякъде
И ще станат ръцете ти
бели тояжки
И ще стана безброй стъпала
до върха...

Ако някога пак изгубиш
ръцете ми
Раздрано от сълзи небето
ще плаче
И ще измие водата срама
от страните
На безразборното шастие
взело си тъжна поука

Ако някога също изпуснеш
сърцето ми
Внезапно ще притихне всичко
живо
И ще стане бяло-тихо за да
чуваме
Как мислим за другия
чисто...

Не ми е сладко,
не можеш даже
да ми загорчиш
със блудкавото си
присъствие.

Така безвкусно
сме се стотвили,
че вече колкото
и да солим във блюдото

ще бъде все един
Вкусът – познат
до истина, която
все пак ще си кажем...
но след вечерята.

Лилавият въздух се спусна
И ме хвана за гърлото –
Не знаеше, че и без друго
Страдам от цветна астма.

Проза

ДИМИТЪР МИЛУШЕВ

Българска филология, II курс

ТРЕТА
НАГРАДА

ДОКОСВАНЕ

Тя си играеше с косата – дали това беше просто навик или опит да привлече вниманието върху себе си и тя самата не знаеше. Той неволно я погледна, държейки чашата с вино, смути се от това, беше изневерил на привидната си незаинтересованост, която мъжката му гордост изискваше, и сведе очите си надолу. Но си мислеше: - С цвят на опушен лешник, не е боядисвана и ухае на лавандула.

- Добре, преставам – каза на себе си тя и пусна кичура с коса – наблюдателен е, а се прави на разсеян с тази чаша.

Поискаха сметката. Плати той, въпреки че тя първоначално протестираше. Докато си разменяха формалните любезности със сервитьора, погледна крадешком очите му. Колекционираше очи, по тях умееше да възстановява спомените си за нещо случило се или за някой човек, беше доста добра в разчитането на това, което оставаше неказано. Тогава и той я погледна – внезапна и непринудена среща на погледите им, без никой от двамата да се смути. Кафявите му очи с някаква непозната мекота споделиха нещо на нейните пъстри очи със златни нишки. Чу го да казва: - Малко е студено днес, но ако искаш, може да се поразходим.

- Не е студено – чу се да отговаря.

По алеята в парка всички хора вървяха срещу тях в посока към изхода, сякаш искаха да ги оставят насаме по свечеряване в един от първите есенни дни на октомври. Повечето от листата по дърветата бяха все

още зелени, но съвсем малка част вече беше обагрена в червено, жълто и кафяво. След един месец всичко щеше да бъде различно, защото като че ли първата половина на есента, тази, която е по-близка до лятото, е запазила част от топлотата му.

- Хубаво е, че се виждаме в този град – неочаквано каза тя – и че най-накрая се срещнахме.

- Да, друго е по интернет – отвърна той.

Там се запознаха. Нейният профил беше: “млада, романтична, авантюристка”, неговият: “студент, търсещ нови запознанства, обичащ четенето на книги и пътуването”. Разговаряха в един общ чатканал, след това си размениха по няколко писма на имейладресите и решиха да се срещнат в другата реалност, отвъд светещите думи на монитора. Все пак е по-добре да виждаш човека, с когото говориш, макар и виртуалното общуване да има своите предимства. Вече знаеха задочно по нещо за другия, така че баналното питане-отговаряне, което фигурираше в повечето първи срещи между напълно непознати, можеше да бъде прескочено.

Тя бавно се наведе и вдигна от земята едно тъмночервено листо, същото като канадския герб, и започна да го върти в ръката си.

- Всеки сезон носи нещо особено – обърна се тя към него, а за себе си запази – с тях се променяме и ние.

- Не съм сигурен кой от сезоните ми е любим. Може

би... Всеки ми дава по нещо – каза той, потвърждавайки нейните думи и гледайки листото си помисли – С него е още по-красива, но е хубаво да не го знае.

Той беше убеден, че всяка жена, която чуе или сама си науми, че е красива, губи част от красотата си. Затова не го и каза. Понякога съжеляваше жените, които умишлено акцентуваха върху външния си вид, занемарявайки по този начин вътрешния си свят. За него женската красота се подчертаваше от дълбоката душевност и не можеше да бъде постигната с външни средства. Но това много малко жени подозираха.

- Добре е понякога да оставиш думите да си починат – прекъсна неговата разсеяност тя, отървавайки го съвсем съзнателно от неудобството, което той можеше да почувства заради своята мълчаливост. – Изпитвал ли си нужда да помълчиш с някого?

Тя наистина беше уморена от многословието. Важно беше мъжът до нея да улавя настроенията ѝ, да не бъде егоист в желанията си. Недостатъчно ѝ се струваше еди кой си да се ръководи само от женските думи, защото рядко жената е цялата в тях, най-често присъстват само фрагменти от нея. А мъжката директност, смелостта да се говори открито е малко чужда на женския свят със своята неделикатност.

- Да, изпитвал съм понякога такава необходимост – отговори той, което на нея много ѝ допадна. – Чудесна

идея – добави с усмивка. – Така те чувствам по-близка – си помисли.

Така те вървяха един до друг. Облаците бяха порозовели от залязващото слънце – момент, който кара младите да мечтаят, но на който възрастните обръщат все по-малко внимание. Паркът си оставаше все така безлюден, почти изоставен, затихнали, врабчетата се подготвяха за сън. Двамата не бяха сами за себе си, по-скоро усещаха трепкащо-безмълвното присъствие на другия, всеки осветен от малка, сърдечна радост, на която не беше нужно да се дава външна изява.

- Ако живееш наблизко, мога да те изпратя – промълви той, нарушавайки тишината, за да не се затлачи прекомерно във времето този миг.

- Добре – съгласи се тя, като в гласа ѝ не прозвуча ни най-малък упрек.

Когато стигнаха до дома ѝ, той я попита дали иска да се видят отново след време. Последва друго мълчание. Отговорът носеше малко тъга:

- Заминавам за половин година на специализация в чужбина. Разбраха се да продължат да си пишат по интернет. От опит той знаеше, че пътят на всеки човек е различен и че никой няма право своеволно да направлява посоката му. Тя пък вярваше, че няма случайна среща, че всеки път задължително остава по нещо, което предопределя съдбата ти. Хората са свързани един с друг повече, отколкото предполагат. Особено сродните души.

На раздяла тя му подаде листото. Докато го вземаше, пръстите им се докоснаха.

ЗАДАЧИ. ГЛАВОБЪЛЪСКАНИЦИ

1. В един клас правили контролна работа по математика. Една трета от присъстващите ученици сгреслили 1 задача, една четвърт сгреслили 2 задачи, една шеста били с 3 сгрешени задачи, а една осма решили всичките четири задачи.

Колко ученици са решили вярно всички задачи, ако в класа е имало не повече от 30 ученици?

2. В един клас предметите математика, физика, химия, биология и български език се преподават от учителите Иванов, Петров и Стоянов. Всеки от тях преподава точно по 2 предмета. Учителят по химия живее в една и съща кооперация с учителя по математика. Най-млад между тримата преподаватели е Иванов. Математикът често играе шах със Стоянов. Физикът е по-възрастен от учителя по биология, но е по-млад от Петров. Най-възрастният от тримата учители живее най-далече от училището. Кой учител по какви предмети преподава?

(Упътване: Направете табличка от три реда и шест колони с имената на учителите и учебните предмети.)

ОТГОВОРИ НА ЗАДАЧИТЕ ОТ БРОЙ 3

В геометричните фигури се редуват тъмни и светли ленти в съответния ред!

Подготвил: доц. д-р Георги КОСТАДИНОВ

Наградени участници в Осмата национална научна конференция за студенти и докторанти

1. ЕЗИКОЗНАНИЕ – БАКАЛАВРИ

Десислава Тодорова, СУ, БФ, 4 к. – специална награда

Величка Божикова, ПУ – първа награда

Цветелина Бояджиева, ПУ, БФ, 3 к. – първа награда

Красимира Чапръзова, ПУ, БЕАЕ, 3 к. – втора награда

Евгения Кацарова, ПУ, БЕФЕ, 3 к. – трета награда

Лалиана Груева – ПУ, БЕФЕ, 3 к. – поощрителна награда

2. ЛИТЕРАТУРОЗНАНИЕ - БАКАЛАВРИ

Сирма Димова – СУ, БФ, 3 к. – първа награда

Надежда Стоянова – СУ, БФ, 4 к. – първа награда

Стоян Меретев – ПУ, БФ, 3 к. – втора награда

Десислава Тодорова – СУ, БФ, 4 к. – втора награда

Ирена Русева – ПУ, БЕАЕ, 3 к. – трета награда

Йордан Ципорков – СУ, БФ, 3 к. – трета награда

40 години от първата титла по футбол за ПУ

Шампионският отбор

В навечерието на световното първенство по футбол в Пловдивския университет бе отбелязана първата ни титла по този спорт. Футболистите, станали републикански шампиони през 1966 г., се събраха през май, за да отпразнуват годишнината от успеха. Отборът, донесъл титлата (досега имаме още само една) за Пловдивския университет (тогава Висш педагогически институт), след важни победи в предварителните кръгове печели 3:1 финала срещу ВИФ с два гола на Любен Андреев и един на Панайот Русев.

Единадесеторката, която взема участие в паметния мач, е в състав: Иван Запрянов, Костадин Родин, Христо Иванов, Венцислав Георгиев, Рашко Златарев, Димитър Иванов, Борис Желязков, Панайот Русев, Любен Андреев, Костадин Папазов, Веселин Андонов, Павел Кунчев, Недялко Тахтаджиев (по-късно е известен съдия по футбол).

“Пловдивски университет”

Надя Гулева – ПУ, Етнология, 1 к. – поощрителна награда

Мария Калончева – БСУ, Журналистика, 2 к. – поощрителна награда

Мариана Павлова – ПУ, БЕИ, 2 к. – поощрителна награда

Сирма Димова – награда на публиката

3. ЕЗИКОЗНАНИЕ – МАГИСТРИ

Албена Георгиева, ПУ, Лингвистика и превод – първа награда

Жанета Матанова, ПУ, Славянска филология – втора награда

Катя Донова, ПУ, Актуална българистика – трета награда

Веселина Папазова, ПУ, Славянска филология – трета награда

4. ЛИТЕРАТУРОЗНАНИЕ – МАГИСТРИ

Теодора Петкова, СУ, Творческо писане – втора награда

Теодора Гъркова, СУ, Творческо писане – трета награда

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

КРЪСТОСЛОВИЦА

МАЛКА ЛИРИЧЕСКА ОПЕРА ГОЛЯМ ДЪРВЕН СЪД	РИМСКИ ПИСАТЕЛ ФУТБОЛИСТ НА ЦСКА ОТ БЛ. МИНАЛО	НЕМ. ПИСАТЕЛ- "ВОЙНА"	НЕОРГАН. ПРИРОДНИ В- ВА	ОРЪЖИЕ ЗА СТРЕЛБА С ЛЪК ВАЛАТ (ПРИ ИГРА НА КАРТИ)
ВИД ПАМУЧЕН ПЛАТ ЗА ПОДПЛАТА ЦЪРКОВНО ПРАВИЛО		УКАЗ, ПОСТА- НОВЛЕНИЕ ПРИТОК НА ДУНАВ	ЮЖЕН ПЛОД ГЕРОИНЯ НА ВАЗОВ- "БОРИСЛАВ"	
СЛЪНЧЕВ ЗАГАР БИВША ЕВРОП. ОРГАНИЗАЦИЯ		АНГЛ. ПИСАТЕЛ- "АЛИСА" Г-Й ОТ "ОКТОПОД"	ХЪЛМ, МОГИЛА АМЕР. КИНОРЕ- ЖИСЬОР- "АУТ- САЙДЕРИ"	
ОЗДРАВИТЕ- ЛЕН ПОЧИВЕН КОМПЛЕКС	ЗАПАЛИТЕЛНО БОЙНО ВЕЩЕСТВО СТИХОТВ. ОТ ИВ. ВАЗОВ	БЕЗСЪЗНАНИЕ ФР. ТЕЛЕ- ВИЗИОНЕН СЕРИАЛ		ЯСТИЕ С КАЙМА И КАРТОФИ ФР. ЖИВОПИСЕЦ (1869-1954)
ПРИГЛА- ШЕНИЕ	БЕЛГРАДСКА КИНОСТУДИЯ ЯП. ПИСАТЕЛКА- "АМА"		РЕКА В ЗАП. КИТАЙ РАЗМЕКНАТА ПРЪСТ	
АНГЛ. ПОЛИТ. ПАРТИЯ СЛАВЯНСКИ КНЯЗ (НЕИЗВ.-658)			ПЪТНА ПОЛИЦИЯ МАЛОАЗИАТС- КА БОГИНЯ	
		ПРОЗВИЩЕ НА ФР. ПАРТИЗАНИ		
		АМЕРИКАНСКА ТЕЛ. САГА		

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

ТИЛЪО ТИЛЕВ – главен редактор, доц. д-р Владимир ЯНЕВ, доц. д-р ЖОРЖЕТА ЧОЛАКОВА,
СТЕФАН СТОЯНОВ – фотограф, гл. ас. ЕВЕЛИНА ДАСКАЛОВА, гл. ас. д-р ИВАН ПОПОВ, доц. д-р ЛЮБА ПОПОВА,
гл. ас. ОГНЯН КОЙЧЕВ, доц. д-р СНЕЖАНА МАГАЕВА

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА: Пловдив, 4000, ул. „Цар Асен“ №24, тел.: 261 477

ПРИЕМНО ВРЕМЕ: всеки ден от 10.00 до 14.00 часа

ВЕСТНИКА МОЖЕ ДА НАМЕРИТЕ В ИНТЕРНЕТ НА АДРЕС: www.pu.uni-plovdiv.bg:8080/, www.fmi-plovdiv.org

Електронният вариант се прави от СТЕФАН ДЖУКЕЛОВ

Текстове и мнения изпращайте на e-mail: vestnik@pu.acad.bg; vestnik_pu@abv.bg